

Boerin verdient opwaardering

De leden van WO=MEN Dutch Gender Platform (ondernemers, ontwikkelingsorganisaties, kennisinstellingen en individuen) waarderen het feit dat de Ministeries van ELI en BZ de handen ineen geslagen hebben om gezamenlijk te investeren in beleid ten aanzien van voedselzekerheid. Vrouwen spelen niet alleen een centrale rol in voedselproductie wereldwijd maar zijn ook verantwoordelijk voor het kopen, bereiden en verdelen van voedsel, en dus voor de voedsel- en voedingszekerheid van hun families.

Maar... aandacht voor voedselzekerheid betekent niet automatisch dat de belangen van vrouwen gediend zijn en dat honger de wereld uit is. Of vrouwen wel of niet baat hebben bij vernieuwd voedselzekerheidsbeleid hangt af van strategische keuzes.

De “gender gap” in de landbouw

Vrouwen spelen een essentiële rol in de landbouw en in het beheer van natuurlijke hulpbronnen. Tegelijk maken vrouwen in rurale gebieden een belangrijk deel uit van de 925 miljoen ondervoede mensen in de wereld. Verhoging van hun productiviteit is dus essentieel voor het realiseren van voedselzekerheid. Gemiddeld nemen vrouwen 43% van het werk in de landbouw voor hun rekening; in sommige delen van Sub Sahara Afrika is dit zelfs 80%. Vrouwen hebben gedetailleerde kennis over traditionele variëteiten en lokale ecosystemen die van belang is voor “climate smart agriculture”, voor een gevarieerde voeding en voor het behoud van biodiversiteit.

De paradox is dat vrouwen een veel geringere toegang hebben dan mannen tot land, krediet, markten, voorlichting, en technologie. Boerinnen zijn meestal slecht vertegenwoordigd in boerenorganisaties en in de internationale dialoog over voedselzekerheid. Kortom: ze zijn kennis-rijk maar kans-arm.

Als vrouwen dezelfde toegang tot de inputs en ondersteuning als hun mannelijke collega's zouden hebben, dan zouden ze hun rendement verhogen met 20 - 30%. Dit kan de honger in de wereld te verminderen met 12 - 17%¹. Investeren in boerinnen is daarom een zeer effectieve strategie om de voedselzekerheid te verbeteren.

Heldere keuzes in het belang van vrouwen

Er moeten heldere keuzes gemaakt worden, ook waar het om vrouwen gaat. Een instrumentele “add women and stir” benadering is niet genoeg. In welk soort landbouw investeert het nieuwe voedselzekerheidsbeleid? Zetten we volledig in op moderne landbouw en op integratie in mondiale waardeketens (waarin vrouwen of helemaal niet, of op voor hen ongunstige voorwaarden deelnemen)? Of investeren we ook in kleinschalige multifunctionele familiebedrijven waarin vrouwen veelal sterk vertegenwoordigd zijn? Welke technologische keuzes worden er gemaakt? Kiezen we voor wat wij als Nederland graag uitvoeren of voor het versterken van lokale kennis en technologie waar vrouwen goed in zijn? Wat is de ruimte die boerinnen krijgen om hun wensen en belangen naar voren te

¹ FAO (2011), State of Food and Agriculture. Women and agriculture: closing the gender gap for development. FAO, Rome.

brengen? Gaan de voorgestelde interventies bijdragen aan een vergroting van de zelfredzaamheid (ofwel voedsel soevereiniteit) van vrouwen, of juist aan een verkleining daarvan?

De brief Uitwerking Voedselzekerheidsbeleid zet in op een krachtige rol van de private sector. Er wordt gesteld dat voedselzekerheid ook kenmerken heeft van een mondiaal publiek goed, maar dit aspect wordt veel minder uitgewerkt. Er wordt gemeld dat er lessen geleerd zijn over het belang van aandacht voor vrouwen maar die worden niet vertaald naar beleid.

Steun aan kleine boerinnen dient het publieke belang

In het nieuwe beleid wordt Nederlands eigenbelang gekoppeld aan het stimuleren van de economische ontwikkeling van een middenlaag van producenten. De beoogde aanpak richt zich niet of nauwelijks op de grote categorie van kennisrijke maar kansarme boerinnen en boeren die het meest direct gebaat zijn bij een grotere voedselzekerheid. Het ondersteunen van deze boerinnen is van wezenlijk belang, niet alleen voor hen zelf en hun families, maar ook voor een duurzame productie en eerlijker verdeling van voedsel op nationaal en mondiaal niveau.

Wij vragen de staatssecretarissen om meer expliciete gender keuzes te maken. Een flankerend beleid is nodig dat inzet op het versterken van multifunctionele familiebedrijven waarin vrouwen centraal staan. Dit draagt bij aan een daadwerkelijk vernieuwend, op duurzaamheid en klimaat bestendigheid gericht voedselzekerheidsbeleid.

➤ **Closing the gender gap**

Vrouwen dienen systematisch betrokken te worden op elk niveau in de waardeketens. Maar er is ook expliciete aandacht nodig voor de grote groep kansarme maar kennisrijke boerinnen voor wie waardeketens geen optie zijn. Nederland kan als donorland het verschil maken door een gerichte strategie te ontwikkelen die zich richt op het dichten van de gender gap in commerciële exportgerichte landbouw en in het versterken van kleinschalige eco-intensieve landbouw en lokale voedselsystemen. Deze twee soorten van landbouw vergen een verschillende benadering en een eigen gender budget.

➤ **Onafhankelijke gender impact assessment van de MJSP's**

Deel van zo'n strategie is een ex ante gender impact assessment van de MJSP's, die nodig is om inzicht te geven in de verwachte gender effecten van het voorgestelde beleid op lokaal en nationaal niveau.

➤ **Ondersteun het voorstel voor "The U.N. year of family farming"**

Er ligt momenteel een door FAO en IFAD ondersteund voorstel ter goedkeuring bij de Verenigde Naties om 2014 uit te roepen tot "the year of family farming". We vragen de staatssecretarissen dit voorstel te ondersteunen.

Daarmee zet u kracht bij aan uw gender beleid en steekt u 400 miljoen kleine boerinnen en hun families een hart onder de riem.